

Noen hunder
har empati

En hund med empati kan gå bort til en person som gråter og legge hodet sitt i fanget til ham/henne.

Flest
oppgaver

Bare vi mennesker har flere oppgaver i samfunnet enn hunden.

BARE DE BESTE BLIR TERAPI- HUNDER

Nåløyet er svært trangt. De må ha evner utenom det vanlige og tåle store mengder aggresjon og ubehag. Bare de aller beste kan smykke seg med jobbtittelen «terapiahund».

De er eliten av hunder, sier **HELLE KARIN BARSTAD**, som startet **FIRBENT TERAPI** i Stavanger for seks år siden. Virksomheten hennes har et bredt spekter av tilbud for eldre på institusjon og hjemme, og innenfor psykisk helse og rus. Det gis også tilbud for barn og unge med ulike problemer, inkludert dem i barnevernsinstitusjoner.

– Hundene må være sosiale og ønske kontakt, også med fremmede mennesker. De må elske jobben sin selv om den kan innebære alt fra røff behandling

til å ligge en time i en seng, forklarer Barstad (bildet). Hun er utdannet i dyreassistert terapi, etologi og adferd ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU).

Selskap med dyr kan ha en gunstig helseeffekt på mennesker. Spesielt samvær med hund og katt har vist seg å gi lavere blodtrykk, lavere stresshormonivå og opplevelse av

Norbert og Julie på besøk hos Ethan (6). Gutten har en uheldig ALS-lignende lidelse.

LITEN TASS KJEMPER SAMMEN MED DE ALVORLIG SYKE

+ Terapiahunden **NORBERT** er blitt et symbol på helseeffekten en hund kan gi. Chihuahua-blandingshunden var eneste valp i sitt kull i 2009. Opp trening til terapiahund startet allerede da han var valp og ble gjort av matmor **JULIE STEINES**. Den sjarmerende lille hunden fikk raskt mange

oppdrag. Nå er Norbert blitt enormt populær, også utenfor California. Tassen har en egen organisasjon, og i oktober utga han bok. Egen facebookside har han selvsagt også.

Organisasjonen **NORBERTHOOD** har i dag 1,5 millioner medlemmer. Formålet er å spre smil og

glede gjennom å besøke alvorlig syke på sykehus samt barn som har en vanskelig livssituasjon.

Matmor Julie er stolt av terapiahunden: – Norbert gjør mennesker glade, inspirerer til godhet og gir støtte til de som trenger det. Selv om han er liten, gjør han en stor jobb.

Hjelper barn med autisme

Barn med autisme kan oppleve det lettere å kommunisere med et kjæledyr enn et menneske, sier forskeren Gretchen Carlisle.

- Firbent Terapi tilbyr dyreassistert pedagogikk. Det er et tilbud for barn og kan være svært krevende for hunden. Blant annet har vi et populært tilbud som kalles lesehund, sier daglig leder Helle Karin Barstad. - Hunden kan selvsagt ikke lese, men lytter tålmodig mens barnet leser. Den retter ikke opp feil eller kritiserer. Hunden kan følge barnets finger og vise at den er interessert. Vi har også hunder som kalles fadderhunder. Disse trener på barns sosiale kompetanse og er en god venn når ting er vanskelig.

LESEHJELP FOR BARN

Terrieren Lillegutt (9 år) følger tålmodig og ukritisk med når barn leser.

DRAR PÅ HJEMMEBESØK

- Det står stor respekt av alle de frivillige rundt i landet som gjennom besøkstjenesten med hund bidrar til en bedre hverdag for så mange, sier Berit Moe, som er frivillighetskoordinator for omsorgsaktivitetene ved Røde Kors' distriktskontor på Gjøvik.
- Mange mennesker er ensomme i dagens Norge. Spesielt gjelder dette eldre på institusjoner og hjemmeboende. Mange har kanskje tidligere eid en hund, men har ikke lenger muligheten til å ta ansvaret.
Røde Kors tilbyr den svært populære omsorgsaktiviteten besøksvenn med hund. Ordningen startet for seks år siden.
- Vi tilbyr fire typer besøk med hund. Det er besøk på institusjon, både i grupper og på enerom, hjemmebesøk og ut på tur, sier koordinatoren.

Når besøkskunden Mira fra Røde Kors er på jobb, har den på seg et skjerf som ID.

▶ støtte. For mange kan det å være sammen med dyr også gi opplevelse av mestring.

- Men det er svært få hunder som kan bli terapiahund, sier Barstad.

- Hunden kan oppleve ubehageligheter. Det kan være mennesker med redusert egenkontroll, spontan og utagerende adferd. Hunden må forholde seg til mennesker med demens, med psykiske vansker og barn. Den får lov til å bli redd, men ikke til å forsvare seg. Hunden må klare å ikke bite om den skulle bli tråkket på. Og den må klare å møte de samme menneskene igjen, forteller hun.

Ifølge Barstad må hunden også tåle plutselige lyder (ting som faller ned, noen som hyler), og lukter som blod, urin og mat. Hunden må ha en stabil psyke. Tilsammen blir det høye krav til en hund.

- Det viktigste i vårt arbeid er pasientsikkerhet og dyrevelferd. I pasientsikkerhet inngår også hensyn til mennesker med allergi mot pelsdyr.

Arbeidstiden for hunden er satt til to timer med pauser om den er på institusjon, og noe lenger om den er ute på tur.

EGEN SKOLE

- Vi holder kurs for Norsk terapiahundskole. Vi starter med en egnethets-

test hvor vi tar på hundens ører, poter og hale. Hunden synes ofte at dette er rart, men den må tåle det. Så tester vi hvordan den reagerer på lyder og mennesker som oppfører seg uforutsigbart. Så går hunden videre til første trinn i opplæringen som gir den besøksgodkjenning. Det vil si kos og klapping

for brukere over 13 år. Deretter kan hunden bli tatt opp i kurs som terapiahund. Hund og hundefører trener da på pedagogisk arbeid og psykisk hjelp. Hunden kan også gå videre på en videreutdanning som kalles dyreassistert pedagogikk, forteller Barstad.

Alle hunder kan i utgangspunktet brukes innenfor terapi, sier Barstad.

- Det er hundens egnethet som er avgjørende. Store og tøffe hunder passer ofte til brukergrupper innen rusomsorg/psykiatri, ungdom innen barnevern og lignende. Det jobbes ofte med små delmål som å stå opp om

morgenen, gå ut i stua osv. Barstad legger til at terrier er mye brukt i Firbent Terapi.

STOR ETTERSPØRSEL
- Etterspørselen etter terapiahund er blitt så stor at vi nå etablerer en ny avdeling i Bergen, sier Barstad.

Også katt, hest og gris kan til en viss grad brukes innenfor terapi. Men det vil av naturlige årsaker være lettere å trene opp og benytte hund.

AV INGUNN HELENE KRISTENSEN

Brukt i terapi for 225 år siden

Dyr skal ha blitt brukt til terapi for første gang ved et asyl for sinnslidende i York i 1792.

FOTO © RØDE KORS